

Jak zbudowany jest aparat mowy?

Aparat służący do wytwarzania dźwięków mowy składa się z narządów: oddechowego, fonacyjnego i artykulacyjnego. Poprawna wymowa uzależniona jest od sprawnego funkcjonowania wszystkich wymienionych narządów.

Oddychanie

Na wadliwą wymowę mogą mieć wpływ zaburzenia oddychania. Najczęściej są one związane są z uszkodzeniem słuchu, występują również przy jąkanii. Oddychanie to odruch bezwarunkowy. W czasie spoczynku wdech jest równy wydechowi, zarówno wdech, jak i wydech odbywają się przez nos. Natomiast podczas mówienia wdech jest szybki, głęboki i dokonywany przez usta, a wydech długi, odbywa się często przez usta i nos.

Krtani

Częstym zaburzeniem w funkcjonowaniu narządu fonacji jest chrypka. Narządem fonacji jest krtani połączona z tchawicą. Wnętrze krtani ma kształt rury, a w jej środku są fałdy. Na brzegach fałdów znajdują się struny głosowe. W zależności od rodzaju wymawianych głosek struny głosowe zbliżają się do siebie lub rozsuwają. Krtani jest narządem delikatnym, wrażliwym na zmiany temperatury i wilgotności powietrza.

Na narząd artykulacyjny składa się jama gardłowa, ustna i nosowa. Do ruchomych części aparatu artykulacyjnego zaliczamy: język, wargi, podniebienie miękkie i żuchwę.

Język

Język może wykonywać szereg drobnych ruchów. Pod językiem znajduje się wędzidelko. Jeśli jest zbyt krótkie, język nie porusza się swobodnie w jamie ustnej.

Wargi

Wargi to fałdy będące przedłużeniem policzków. Można je wysuwać do przodu i spłaszczać.

Podniebienie miękkie

Podniebienie miękkie przy oddychaniu zwisa swobodnie, natomiast przy wymawianiu większości głosek napina się, unosi ku górze, zamykając drogę dojścia powietrza do jamy nosowej.

Prawidłowa budowa narządu artykulacyjnego ma istotne znaczenie dla poprawnej wymowy. Np. wysoko wysklepione podniebienie, wady zgryzu, duże ubytki w uzębieniu mogą stanowić przyczynę wadliwej wymowy. Opóźnienia w artykulacji poszczególnych głosek mogą być także spowodowane małą ruchliwością języka, warg, krótkim wędzidełkiem podjęzykowym.

Anna Dyksik - logopeda